

ด่วนที่สุด

ที่ ยธ ๐๔๐๒/๕๒๕๗

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
รับที่ ๓๓๗๑๓
วันที่ ๑๓ พ.ย. ๕๗
เวลา ๑๑.๑๕ น.

กระทรวงยุติธรรม

๓/๘

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ

อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ชั้น ๘

ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง

เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความร่วมมือสนับสนุนการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ.

เรียน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑.ร่างพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. จำนวน ๑ ชุด

๒.กำหนดการและแบบตอบรับการเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๑ ชุด

๓.แผนที่ จำนวน ๑ ชุด

๔.ช่องทางแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย กระทรวงยุติธรรมโดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้ยกร่างพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การสนับสนุนเงินหรือค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือประชาชนในด้านกฎหมาย การฟ้องร้อง การดำเนินคดี หรือการบังคับคดี การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือประชาชนตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ รวมถึงผู้ที่กระทำการใดๆ เพื่อปกป้อง คุ้มครอง หรือรักษาทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อม การช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน และการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน

ดังนั้น เพื่อให้เกิดการรับฟังความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง จึงขอความร่วมมือจากท่านสนับสนุนการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. ดังนี้

๑.ขอเชิญท่านหรือผู้แทนเข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. ในวันอังคารที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ระหว่างเวลา ๐๘.๓๐-๑๕.๓๐ น. ณ โรงแรมอมารี ดอนเมืองแอร์พอร์ต กรุงเทพมหานคร รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ ถึง ๓

๒.เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรของหน่วยงานในสังกัด ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. ผ่านทางเว็บไซต์ของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพที่ www.rlpd.moj.go.th ภายในวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๔

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณในความร่วมมือนมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายธวัชชัย ไทยเขียว)

รองปลัดกระทรวงยุติธรรม

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านบริหารความยุติธรรม

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๒๗๒๓

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๖๖๙

02 1412915-20 - 21กรธ

กำหนดการ

ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ.

ในวันอังคารที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๕.๓๐ น.

ณ โรงแรมอมารี ดอนเมือง แอร์พอร์ต กรุงเทพมหานคร

๐๘.๓๐-๐๙.๐๐ น.	ลงทะเบียนและรับเอกสาร
๐๙.๐๐ - ๐๙.๓๐ น.	พิธีเปิดกิจกรรม โดย อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
พันตำรวจเอก ดร.ณรัชต์ เศวตนันทน์
นางจันทร์ชม จินตยานนท์ ผู้อำนวยการกองพิทักษ์สิทธิและเสรีภาพ
ผู้กล่าวรายงาน
๐๙.๓๐-๑๒.๐๐ น.	รับฟังความคิดเห็นร่าง พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ.
โดย ผศ.ดร.ปกป้อง ศรีสนิท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วิทยาการ
กระบวนการ
๑๒.๐๐-๑๓.๐๐ น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
๑๓.๐๐-๑๕.๐๐ น.	รับฟังความคิดเห็นร่าง พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ.
โดย ผศ.ดร.ปกป้อง ศรีสนิท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วิทยาการ
กระบวนการ (ต่อ)
๑๕.๐๐-๑๕.๓๐ น.	สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น โดย ผศ.ดร.ปกป้อง ศรีสนิท
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วิทยาการกระบวนการ

หมายเหตุ ๑.รับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม เวลา ๑๐.๓๐ น.และ ๑๔.๓๐ น.

๒.กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

แบบตอบรับการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็น

ร่างพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ.

วันอังคารที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๕.๓๐ น.

ณ โรงแรมอมารี ดอนเมือง แอร์พอร์ต กรุงเทพมหานคร

ชื่อหน่วยงาน.....

ขอส่งผู้เข้าร่วมกิจกรรมดังนี้

๑. ชื่อ-นามสกุล

ตำแหน่ง

หมายเลขโทรศัพท์(มือถือ)

หมายเลขโทรศัพท์(ที่ทำงาน)

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)

อาหารไทย อาหารมุสลิม

๒. ชื่อ-นามสกุล

ตำแหน่ง

หมายเลขโทรศัพท์(มือถือ)

หมายเลขโทรศัพท์(ที่ทำงาน)

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)

อาหารไทย อาหารมุสลิม

๓. ชื่อ-นามสกุล

ตำแหน่ง

หมายเลขโทรศัพท์(มือถือ)

หมายเลขโทรศัพท์(ที่ทำงาน)

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)

อาหารไทย อาหารมุสลิม

ขอความร่วมมือส่งแบบตอบรับที่หมายเลข ๐๒-๑๔๓๙๖๖๙ ๐๒-๑๔๓๙๖๗๐

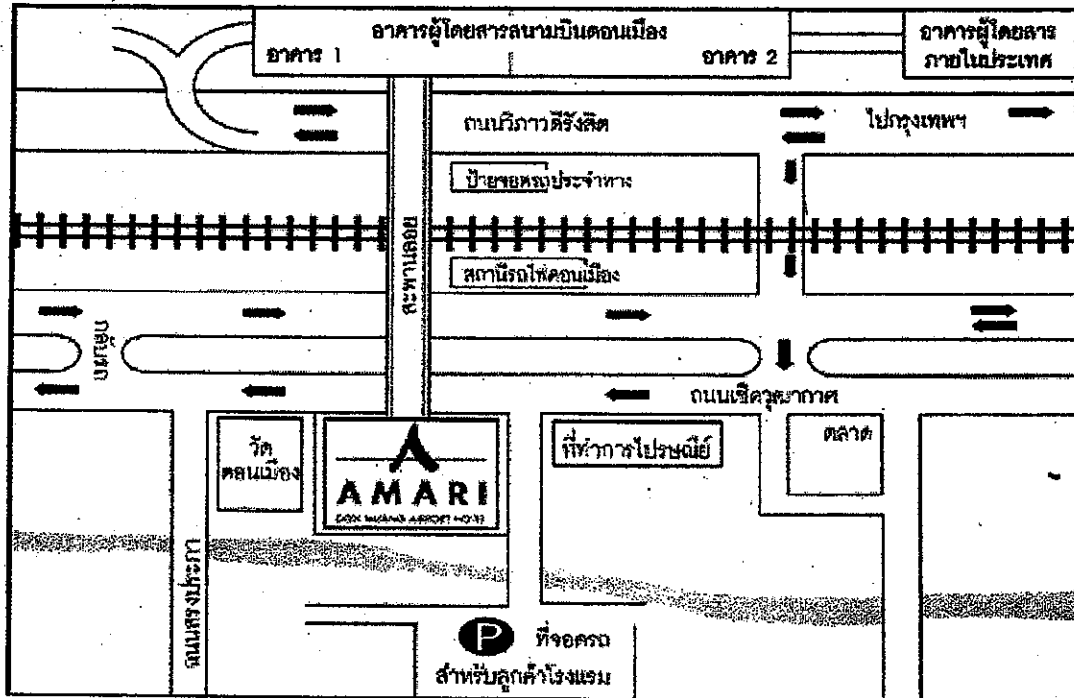
ภายในวันศุกร์ที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

ขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านอย่างสูง

แผนที่โรงแรมอมารี ดอนเมืองแอร์พอร์ต

333 ถนนเชิดวุฒากาศ ดอนเมือง กรุงเทพฯ 10210

โทรศัพท์: 66 (0) 2566 1020, 66 (0) 2566 1021, โทรสาร: 66 (0) 2566-1941

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
รับที่.....
วันที่.....
เวลา.....

ร่างพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ.

เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็น
ร่างพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ.
วันอังคารที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ เวลา ๐๘.๓๐-๑๕.๓๐ น.
ณ ห้องกินรี ๑ โรงแรมอมารี ดอนเมือง แอร์พอร์ต กรุงเทพมหานคร

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม
พ.ศ.

หลักการ

จัดตั้งกองทุนยุติธรรมเป็นแหล่งเงินทุนเพื่อสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเข้าถึงความยุติธรรม การประกันตัวบุคคล การช่วยเหลือประชาชนในคดีอาญา การช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน และการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน กองทุนมีรายได้จากแหล่งเงินทุนที่สอดคล้องกับภารกิจของกองทุนโดยมีคณะกรรมการกองทุนยุติธรรมซึ่งประกอบด้วยตัวแทนจากภาครัฐและภาคประชาชนทำหน้าที่บริหารจัดการกองทุน และมีคณะกรรมการอิสระตรวจสอบการดำเนินงานของกองทุนยุติธรรม

เหตุผล

การเข้าถึงความยุติธรรมของคนในสังคมยังปรากฏความไม่เสมอภาคเพราะความแตกต่างทางเศรษฐกิจและการศึกษา การช่วยเหลือประชาชนในการเข้าถึงความยุติธรรมอย่างเสมอภาคในกฎหมายเป็นภารกิจที่สำคัญของรัฐที่รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นรัฐภาคี แต่เนื่องจากการช่วยเหลือประชาชนในการเข้าถึงความยุติธรรมตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยกองทุนยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๓ ยังไม่สามารถช่วยเหลือผู้ไม่ได้รับความเป็นธรรมอย่างทั่วถึง เพราะงบประมาณที่จำกัด ขาดสถานะทางกฎหมายที่จะทำนิติกรรมสัญญา กระบวนการพิจารณาล่าช้า และขาดความเป็นอิสระ การพัฒนาระบบและวิธีการให้ความช่วยเหลือประชาชนในการเข้าถึงความยุติธรรมต้องทำโดยกฎหมายที่จัดตั้งกองทุนให้มีสถานะเป็นนิติบุคคลซึ่งจะนำรายได้จากแหล่งที่มาที่สอดคล้องกับภารกิจตามหลักการช่วยเหลือเกื้อกูลกันของคนในสังคม โดยกำหนดระบบและวิธีการช่วยเหลือประชาชนในการเข้าถึงความยุติธรรมอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง

พระราชบัญญัติ

กองทุนยุติธรรม

พ.ศ....

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล

.....บัญญัติให้
กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. ...”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก “ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยกองทุนยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๓”

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนยุติธรรม

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนยุติธรรม

“คณะกรรมการอิสระ” หมายความว่า คณะกรรมการอิสระเพื่อการตรวจสอบการดำเนินงานของ

กองทุนยุติธรรม

“คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือ” หมายความว่า คณะอนุกรรมการพิจารณาคำขอรับความช่วยเหลือจากกองทุนยุติธรรม

“คณะอนุกรรมการประจำจังหวัด” หมายความว่า คณะอนุกรรมการพิจารณาคำขอรับความช่วยเหลือจากกองทุนยุติธรรม ประจำจังหวัด

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานกองทุนยุติธรรม

“ผู้ไม่ได้รับความเป็นธรรม” หมายความว่า ผู้ที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมที่มีรายได้อันตรธานและทรัพย์สินต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดโดยคณะกรรมการ หรือเป็นผู้ที่คณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นผู้สมควรได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

“ผู้เสนอโครงการ” หมายความว่า บุคคลธรรมดา คณะบุคคลหรือนิติบุคคลทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนทางการเงินเพื่อดำเนินการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน

“ค่าใช้จ่ายในการเข้าถึงความยุติธรรม” หมายความว่า เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดรวมทั้งค่าใช้จ่ายทั้งปวงที่เกิดขึ้นหรืออาจจะเกิดขึ้นเพื่อการร้องขอความเป็นธรรมการฟ้องร้อง การต่อสู้คดี การดำเนินคดี การบังคับคดี หรือการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ไม่ได้รับความเป็นธรรม อาทิ ค่าขึ้นศาล ค่าฤชาธรรมเนียม ค่าทนายความค่าใช้จ่ายในการพิสูจน์พยานหลักฐาน ค่าใช้จ่ายในการเดินเผชิญสืบค่าใช้จ่ายในการสอบแนวเขตรังวัดที่ดิน ค่าใช้จ่ายทั้งปวงที่เกี่ยวกับแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศหรือทางดาวเทียม ค่าพาหนะ ค่าที่พัก ค่าเดินทาง รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่เป็นอื่นๆตามที่คณะกรรมการกำหนด

“การประกันตัวบุคคล” หมายความว่า การทำสัญญาประกันตัวผู้ต้องหา จำเลยในคดีอาญา หรือบุคคลที่ถูกคุมขังตามกฎหมายต่อพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ศาล หรือหน่วยงานใดที่มีอำนาจคุมขังบุคคลตามกฎหมาย โดยกองทุนยุติธรรมเพื่อการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหา จำเลยในคดีอาญาหรือบุคคลที่ถูกคุมขังตามกฎหมาย

“การช่วยเหลือประชาชนในคดีอาญา” หมายความว่า การให้ความช่วยเหลือเป็นค่าทนายความและค่าใช้จ่ายอื่นใดกับผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“การช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน” หมายความว่า การให้ความช่วยเหลือกับบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน

“การให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน” หมายความว่า การเผยแพร่หรือการอบรมความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชนเพื่อประโยชน์ในการป้องกันอาชญากรรมการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

กองทุนยุติธรรม

มาตรา ๖ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งเรียกว่า “กองทุนยุติธรรม”

ให้กองทุนเป็นหน่วยงานของรัฐสังกัดกระทรวงยุติธรรมและมีฐานะเป็นนิติบุคคล

กองทุนมีวัตถุประสงค์เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเข้าถึงความยุติธรรม การประกันตัวบุคคล การช่วยเหลือประชาชนในคดีอาญา การช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน และการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน

รายได้ของกองทุนไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน

ทรัพย์สินของกองทุนไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีดำเนินการจัดตั้งงบประมาณเพื่อสมทบกองทุนเป็นรายปีตามความจำเป็น

มาตรา ๘ กองทุนมีอำนาจและหน้าที่ดำเนินการใดๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุน โดยอำนาจดังกล่าวให้รวมถึง

(๑) ถือกรรมสิทธิ์ สิทธิครอบครองและมีทรัพย์สินต่าง ๆ

(๒) ก่อตั้งสิทธิหรือทำนิติกรรมใดๆ โดยประธานกรรมการกองทุนเป็นผู้แทนผู้มีอำนาจลงนามผูกพันกองทุนทั้งนี้ ประธานกรรมการกองทุนอาจมอบอำนาจให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นผู้มีอำนาจก่อตั้งสิทธิหรือทำนิติกรรมใดๆในขอบวัตถุประสงค์ของกองทุนก็ได้

(๓) รับช่วงสิทธิตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๐

(๔) จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ เก็บรักษาหลักฐานและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเงินและการใช้จ่ายเงินของกองทุน

(๕) กระทำการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับหรือเกี่ยวเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

มาตรา ๙ กองทุนประกอบด้วยเงินหรือทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

- (๑) เงินทุนประเดิมที่รัฐจัดสรรให้
- (๒) เงินอุดหนุนที่ได้รับจากรัฐบาลหรือเงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีตามมาตรา ๗
- (๓) เงินสมทบประเภทค่าธรรมเนียมศาลที่ได้รับการจัดสรรประจำปีตามมาตรา ๑๐
- (๔) เงินสมทบประเภทเงินและทรัพย์สินที่ได้จากการบังคับหลักประกันตัวผู้ต้องหาและจำเลยในคดีอาญาที่หลบหนีการปล่อยชั่วคราวที่ได้รับการจัดสรรประจำปีตามมาตรา ๑๐
- (๕) เงินสมทบประเภทค่าปรับในคดีอาญาที่ได้รับการจัดสรรตามมาตรา ๑๐
- (๖) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการรับช่วงสิทธิเพื่อไต่เบียดกับผู้กระทำความผิดอาญาหรือผู้ก่อให้เกิดความเสียหายที่แท้จริงตามมาตรา ๕๐
- (๗) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับจากการดำเนินการของกองทุน
- (๘) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรือมอบให้แก่กองทุน
- (๙) ดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน
- (๑๐) เงินกู้โดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรี
- (๑๑) เงินหรือทรัพย์สินอื่นใดที่กองทุนได้รับไม่ว่ากรณีใด

มาตรา ๑๐ ให้กองทุนมีรายได้จากเงินที่ศาลสั่งบังคับกรณีผิดสัญญาประกันต่อศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาค่าธรรมเนียมศาลและค่าธรรมเนียมอื่นๆ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และค่าปรับในคดีอาญา ในอัตราร้อยละสองของจำนวนเงินเฉพาะส่วนที่จะต้องนำส่งเป็นรายได้ของแผ่นดิน

เพื่อประโยชน์ในการสนับสนุนรายได้ของกองทุน ให้สำนักงานศาลยุติธรรมเป็นผู้ดำเนินการนำส่งเงินตามวรรคแรกเป็นรายได้ของกองทุน โดยไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

มาตรา ๑๑ เงินกองทุนให้ใช้จ่ายเพื่อกิจการดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นค่าใช้จ่ายในการเข้าถึงความยุติธรรม
- (๒) ประกันตัวบุคคล
- (๓) สนับสนุนการช่วยเหลือประชาชนในคดีอาญา
- (๔) สนับสนุนการช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน
- (๕) สนับสนุนการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน
- (๖) เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของกองทุน
- (๗) เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุนและค่าใช้จ่ายอื่นที่เกี่ยวกับหรือเกี่ยวเนื่องกับการจัดกิจการของกองทุน

มาตรา ๑๒ ให้ผู้ที่บริจาคเงินหรือทรัพย์สินอื่นให้แก่กองทุนได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้โดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามประมวลรัษฎากร

มาตรา ๑๓ กองทุนอาจทำความตกลงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อร่วมจัดทำภารกิจใดๆที่อยู่ในขอบวัตถุประสงค์ของกองทุนให้กับประชาชนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น หลักเกณฑ์วิธีการร่วมจัดทำภารกิจให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๔ ให้จัดตั้ง “สำนักงานกองทุนยุติธรรม” ขึ้นในกระทรวงยุติธรรม โดยให้สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ดำเนินการเกี่ยวกับงานธุรการให้แก่คณะกรรมการ คณะกรรมการอิสระ คณะอนุกรรมการ คณะทำงาน หรือบุคคลที่คณะกรรมการหรือคณะกรรมการอิสระแต่งตั้งตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) รับคำขอรับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเข้าถึงความยุติธรรม คำขอรับการช่วยเหลือการประกันตัวบุคคล คำขอรับการช่วยเหลือประชาชนในคดีอาญา คำขอรับการช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน และคำขอรับการสนับสนุนโครงการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน และ คำอุทธรณ์

(๓) เสนอความเห็นประกอบคำขอตาม (๒) และเสนอเรื่องให้คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ ที่เกี่ยวข้องวินิจฉัย

(๔) ประสานงานและร่วมมือกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐและหน่วยงานเอกชน ในการดำเนินงานของกองทุน

(๕) การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจัดหาผลประโยชน์ของกองทุนตามที่คณะกรรมการกำหนด

(๖) พัฒนาระบบ รูปแบบ วิธีการ และการให้บริการของกองทุน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุน

(๗) เก็บ รวบรวม วิเคราะห์ และวิจัยข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุน

(๘) ปฏิบัติการอื่นหรือกระทำกิจการตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการอิสระหรือคณะอนุกรรมการ

มาตรา ๑๕ ในการดำเนินงานของกองทุนในจังหวัดอื่นที่มีใช้กรุงเทพมหานคร คณะกรรมการอาจมอบอำนาจให้สำนักงานยุติธรรมจังหวัดทำหน้าที่เป็นสำนักงานเพื่อดำเนินงานธุรการแทนกองทุน รับคำขอรับความช่วยเหลือหรือปฏิบัติงานอื่นใดที่เป็นอำนาจของสำนักงานสำหรับเขตจังหวัดนั้น

มาตรา ๑๖ ให้กรรมการ กรรมการอิสระ อนุกรรมการได้รับเบี้ยประชุมตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่สำนักงานต้องดำเนินคดีตามพระราชบัญญัตินี้ ให้แต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานหรือบุคคลใดซึ่งมีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีนิติศาสตร์ เพื่อให้มีอำนาจดำเนินคดีหรือดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคดีได้

การดำเนินคดีตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียม

หมวด ๒

คณะกรรมการกองทุนยุติธรรม

มาตรา ๑๘ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนยุติธรรม” ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงยุติธรรม เป็นรองประธานกรรมการ รองปลัดกระทรวงยุติธรรมที่ได้รับมอบหมาย ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ นายกสภาทนายความ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เรื่องการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนอันเป็นที่ประจักษ์ ๖ คนเป็นกรรมการ

ให้อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพแต่งตั้งบุคคลเป็นผู้ช่วยเลขานุการอีกไม่เกินสองคน

มาตรา ๑๙ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่า ๓๕ ปีบริบูรณ์
- (๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๔) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งบริหารในพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง
- (๕) ไม่เป็นผู้อยู่ระหว่างถูกสั่งให้พักราชการ หรือถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน
- (๖) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะกระทำผิดวินัย
- (๗) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ไม่ว่าจะมีการรอกการลงโทษหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษหรือความผิดหมิ่นประมาท
- (๘) ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๙) ไม่เคยถูกวุฒิสภามีมติให้ถอดถอนจากตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา ๒๐ ให้กรรมการโดยตำแหน่งประชุมกันเพื่อเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเสนอให้รัฐมนตรีแต่งตั้ง โดยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องเป็นตัวแทนภาคประชาสังคมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง

มาตรา ๒๑ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับเลือกอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้คณะกรรมการดำเนินการเลือกกรรมการขึ้นใหม่ภายในหกสิบวัน ในระหว่างที่ยังมิได้มีการเลือกกรรมการขึ้นใหม่ ให้กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการที่ได้รับเลือกใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา ๒๒ นอกจากการพ้นจากตามวาระแล้ว กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๙

(๔) คณะกรรมการมีมติให้ออกด้วยคะแนนสามในสี่ของจำนวนกรรมการทั้งหมดเพราะเหตุบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดที่เหลืออยู่จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินเก้าสิบวัน เว้นแต่วาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเหลือไม่เกินหกสิบวัน จะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิก็ได้

ในกรณีที่รัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ผู้ได้รับการแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลือของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

มาตรา ๒๔ ให้คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบาย แผนงาน และแนวทางดำเนินงานของกองทุน

(๒) ออกระเบียบว่าด้วยการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจัดหาผลประโยชน์ของกองทุน ตามมาตรา

(๓) ออกระเบียบปฏิบัติเพื่อใช้ในการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

(๔) แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงานเพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และประเภทของการสนับสนุนเงินหรือค่าใช้จ่ายของกองทุน

(๖) กำหนดคุณสมบัติของผู้ไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือบุคคลที่มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากกองทุน

(๗) ทำความตกลงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อร่วมจัดทำภารกิจใดๆที่อยู่ในขอบวัตถุประสงค์ของ กองทุน

(๘) ออกระเบียบคำสั่งและข้อบังคับเกี่ยวกับการพนักงานระบบพนักงานสัมพันธ์การบรรจุแต่งตั้งถอด ถอนและวินัยพนักงานและลูกจ้างของกองทุนการกำหนดเงินเดือนและเงินอื่นๆรวมตลอดถึงการสงเคราะห์และ สวัสดิการต่างๆ

(๙) มีหนังสือเรียกให้บุคคลหรือหน่วยงานมาให้ถ้อยคำ ข้อมูล หรือเอกสารที่จำเป็นในการดำเนินงานเพื่อ บรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุน

(๑๐) ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

(๑๑) จัดทำรายงานแสดงการจัดการกองทุนและรายงานประจำปีตามมาตรา ๕๖ และมาตรา ๖๐

มาตรา ๒๕ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งจึงจะเป็นองค์ประชุม การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเอาเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียง เพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๒๖ ให้คณะกรรมการแต่งตั้ง “คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือ” อย่างน้อยหนึ่งคณะให้มี อำนาจหน้าที่พิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ยื่นคำขอในทุกภารกิจของกองทุนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ คณะกรรมการกำหนด โดยคำนึงถึงความรวดเร็วและประสิทธิภาพของการช่วยเหลือประชาชนเป็นสำคัญ

คณะอนุกรรมการต้องรายงานผลการพิจารณาให้ความช่วยเหลือต่อคณะกรรมการในทุกรอบสาม เดือน

มาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการแต่งตั้ง “คณะอนุกรรมการประจำจังหวัด” ขึ้นทุกจังหวัดเพื่อทำหน้าที่พิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ไม่ได้รับความเป็นธรรมเฉพาะกรณีการให้ค่าใช้จ่ายในการเข้าถึงความยุติธรรม การประกันตัวบุคคล และการช่วยเหลือประชาชนในคดีอาญา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด โดยคำนึงถึงความรวดเร็วและประสิทธิภาพของการช่วยเหลือประชาชนเป็นสำคัญ

คณะกรรมการอาจกำหนดจำนวนเงินขั้นสูงสุดที่คณะอนุกรรมการประจำจังหวัดมีอำนาจอนุมัติให้ความช่วยเหลือผู้ไม่ได้รับความเป็นธรรมในเขตจังหวัดนั้นก็ได้

ในกรณีคำขอรับความช่วยเหลือที่เกินจำนวนเงินขั้นสูงสุดตามที่กำหนดไว้ในวรรคสอง ให้คณะอนุกรรมการประจำจังหวัดรับคำขอดังกล่าวไว้และส่งเรื่องต่อให้คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือพิจารณาอนุมัติโดยเร็ว

ให้ผู้อำนวยการสำนักงานยุติธรรมจังหวัดทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการคณะอนุกรรมการประจำจังหวัด

ให้เลขานุการคณะอนุกรรมการประจำจังหวัดรายงานผลการพิจารณาให้ความช่วยเหลือแก่คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือในทุกรอบเดือน เพื่อรวบรวมผลการพิจารณาให้ความช่วยเหลือทั้งประเทศเสนอให้คณะกรรมการทราบตามมาตรา ๒๖ วรรคสอง

มาตรา ๒๘ ประธานกรรมการกองทุนอาจมอบอำนาจให้ประธานอนุกรรมการพิจารณาให้ความช่วยเหลือประธานอนุกรรมการประจำจังหวัด หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นผู้มีอำนาจลงนามทำนิติกรรมผูกพันกองทุนก็ได้ ภายใต้หลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๙ การปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการ อนุกรรมการ และพนักงานของกองทุนให้มีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และให้มีอำนาจดังต่อไปนี้

- (๑) สอบปากคำผู้ยื่นคำขอและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับข้อเท็จจริงตามคำขอ
- (๒) มีหนังสือสอบถาม เรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ ส่งเอกสารหลักฐาน ข้อมูลที่เกี่ยวข้องหรือสิ่งอื่นใดที่จำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณาคำขอ

ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๑๙ มาตรา ๒๑ ถึงมาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๕ มาใช้กับคณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือและคณะอนุกรรมการประจำจังหวัดโดยอนุโลม

หมวด ๓

การเข้าถึงความยุติธรรม

มาตรา ๓๐ ผู้ไม่ได้รับความเป็นธรรมอาจยื่นคำขอรับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเข้าถึงความยุติธรรมในคดีแพ่ง คดีอาญา คดีปกครอง หรือคดีอื่นใด โดยยื่นคำขอที่สำนักงานหรือสำนักงานยุติธรรมจังหวัด

การพิจารณาให้ความช่วยเหลือให้คำนึงถึงหลักความเสมอภาคในกฎหมาย การไม่เลือกปฏิบัติ รวมทั้งมาตรการที่กำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น

หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำขอ และแบบคำขอ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๑ คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือหรือคณะอนุกรรมการประจำจังหวัดแล้วแต่กรณีมีอำนาจพิจารณาและอนุมัติคำขอตามวรรคแรกและแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ยื่นคำขอทราบโดยเร็ว และรายงานให้คณะกรรมการทราบ

ผู้ยื่นคำขออาจอุทธรณ์ต่อคณะอนุกรรมการอุทธรณ์ตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๘

มาตรา ๓๒ ในกรณีที่ผู้ไม่ได้รับความเป็นธรรมไม่สามารถยื่นคำขอด้วยตนเองได้ ให้ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาล ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน สามี ภรรยา หรือผู้ซึ่งได้รับมอบอำนาจเป็นหนังสือจากผู้ไม่ได้รับความเป็นธรรมสามารถดำเนินการยื่นคำร้องแทนได้

มาตรา ๓๓ ในกรณีจำเป็นต้องทำสัญญาจ้างทนายความเพื่อดำเนินการช่วยเหลือผู้ไม่ได้รับความเป็นธรรมเมื่อได้รับมอบอำนาจแล้วให้ประธานอนุกรรมการช่วยเหลือหรือประธานอนุกรรมการประจำจังหวัดจัดทำสัญญาจ้างทนายความและลงนามในสัญญาจ้างให้มีผลผูกพันกองทุนได้

การจ้างทนายความตามวรรคแรกอาจดำเนินการทำสัญญากับสำนักงานทนายความเป็นสัญญา
รายปีก็ได้

การควบคุมมาตรฐานของสำนักงานทนายความที่ทำสัญญากับกองทุนให้เป็นไปตามที่
คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๔ เมื่อดำเนินความช่วยเหลือกับผู้ไม่ได้รับความเป็นธรรม ให้คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือคณะกรรมการประจำจังหวัดแล้วแต่กรณีติดตามประเมินผลการให้ความช่วยเหลือและรายงานให้คณะกรรมการทราบ โดยให้นำผลการประเมินมาประกอบการพิจารณาให้ความช่วยเหลือกรณีอื่นต่อไป

มาตรา ๓๕ คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือมีอำนาจพิจารณาให้การสนับสนุนหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนที่ดำเนินการให้คำปรึกษาทางกฎหมายแก่ประชาชน

ให้หน่วยงานตามวรรคแรกยื่นคำขอต่อคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือในกรณีจังหวัดอื่นที่มีใช้กรุงเทพมหานครให้ยื่นคำขอต่อคณะกรรมการประจำจังหวัดก็ได้ และให้คณะกรรมการประจำจังหวัดส่งเรื่องต่อไปให้คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือพิจารณา

หลักเกณฑ์และวิธีการให้การสนับสนุนให้กำหนดโดยระเบียบของคณะกรรมการ

มาตรา ๓๖ เมื่อหน่วยงานใดได้รับอนุมัติการช่วยเหลือตามมาตรา ๓๕ แล้ว ให้คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือจัดให้มีการทำสัญญากับหน่วยงานดังกล่าวเป็นสัญญารายปี โดยคณะกรรมการเป็นผู้กำหนดมาตรฐานการให้คำปรึกษาทางกฎหมาย

มาตรา ๓๗ เมื่อคณะกรรมการให้ความช่วยเหลืออนุมัติการสนับสนุนหน่วยงานที่ดำเนินการให้คำปรึกษาทางกฎหมายแก่ประชาชนแล้ว ให้คณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายติดตามประเมินผลการดำเนินงานให้คำปรึกษาทางกฎหมายแก่ประชาชนของหน่วยงานดังกล่าว และนำผลการประเมินมาประกอบการพิจารณาให้การสนับสนุนในปีถัดไป

หมวด ๔

การประกันตัวบุคคล

มาตรา ๓๘ ผู้ต้องหา จำเลยในคดีอาญาหรือบุคคลที่ถูกคุมขังตามกฎหมายอาจยื่นคำขอรับการประกันตัวบุคคลโดยยื่นคำขอที่สำนักงานหรือสำนักงานยุติธรรมจังหวัด

หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำขอ และแบบคำขอ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๙ คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือหรือคณะอนุกรรมการประจำจังหวัดแล้วแต่กรณีมีอำนาจพิจารณาและอนุมัติคำขอตามวรรคแรกและแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ยื่นคำขอทราบโดยเร็ว และรายงานให้คณะกรรมการทราบ

ผู้ยื่นคำขออาจอุทธรณ์ต่อคณะอนุกรรมการอุทธรณ์ตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๘

มาตรา ๔๐ ให้นำมาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๔ มาใช้กับการยื่นคำขอรับการประกันตัวบุคคลโดยอนุโลม

มาตรา ๔๑ ในกรณีที่คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือหรือคณะอนุกรรมการประจำจังหวัดแล้วแต่กรณีได้อนุมัติให้มีการประกันตัวบุคคลใดแล้ว ให้เลขานุการคณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือหรือเลขานุการคณะอนุกรรมการประจำจังหวัดแล้วแต่กรณีทำหนังสือแจ้งผลการอนุมัติดังกล่าวถึงพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ศาล หรือหน่วยงานอื่นใดที่มีอำนาจพิจารณาปล่อยชั่วคราว และให้หนังสือดังกล่าวมีสถานะและมูลค่าเทียบเท่ากับจำนวนเงินที่ถูกเรียกให้วางไว้เพื่อเป็นหลักประกันการปล่อยชั่วคราว โดยกองทุนไม่ต้องนำเงินหรือทรัพย์สินไปวางไว้ที่พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ศาล หรือหน่วยงานอื่นใดที่มีอำนาจพิจารณาปล่อยชั่วคราว

หมวด ๕

การช่วยเหลือประชาชนในคดีอาญา

มาตรา ๔๒ ผู้ต้องหาหรือจำเลยคดีอาญาอาจยื่นคำขอรับความช่วยเหลือประชาชนในคดีอาญาโดยยื่นคำขอที่สำนักงานหรือสำนักงานยุติธรรมจังหวัด

หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำขอ และแบบคำขอ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๔๓ คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือหรือคณะอนุกรรมการประจำจังหวัดแล้วแต่กรณีมีอำนาจพิจารณาและอนุมัติคำขอตามวรรคแรกและแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ยื่นคำขอทราบโดยเร็ว และรายงานให้คณะกรรมการทราบ

ผู้ยื่นคำขออาจอุทธรณ์ต่อคณะอนุกรรมการอุทธรณ์ตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๘

มาตรา ๔๔ ให้นำมาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๔ มาใช้กับการยื่นคำขอรับการประกันตัวบุคคลโดยอนุโลม

มาตรา ๔๕ คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลืออาจพิจารณาให้การสนับสนุนหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนที่ดำเนินการให้ความช่วยเหลือประชาชนในคดีอาญา

ให้หน่วยงานตามวรรคแรกยื่นคำขอต่อคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือ

หลักเกณฑ์และวิธีการให้การสนับสนุนให้กำหนดโดยระเบียบของคณะกรรมการ

มาตรา ๔๖ ให้นำมาตรา ๓๗ มาใช้กับการประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่ดำเนินการให้ความช่วยเหลือประชาชนในคดีอาญาโดยอนุโลม

หมวด ๖

การช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน

มาตรา ๔๗ ผู้ได้รับผลกระทบจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนอาจยื่นคำขอรับการช่วยเหลือจากกองทุนโดยยื่นต่อสำนักงานหรือสำนักงานยุติธรรมจังหวัด

หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำขอ และแบบคำขอ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๔๘ คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือหรือคณะกรรมการประจำจังหวัดแล้วแต่กรณีมีอำนาจพิจารณาและอนุมัติคำขอตามวรรคแรกและแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ยื่นคำขอทราบโดยเร็ว และรายงานให้คณะกรรมการทราบ

ผู้ยื่นคำขออาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการอุทธรณ์ตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๘

มาตรา ๔๙ ให้นำมาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๔ มาใช้กับการยื่นคำร้องตามหมวดนี้โดยอนุโลม

มาตรา ๕๐ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยเรื่องการรับช่วงสิทธิตั้งแต่มาตรา ๒๒๖ ถึงมาตรา ๒๓๒ มาใช้บังคับกับการรับช่วงสิทธิของกองทุนโดยอนุโลม

หมวด ๗

การให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน

มาตรา ๕๑ คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือมีอำนาจพิจารณาให้การสนับสนุนผู้เสนอโครงการที่เสนอโครงการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน

ให้ผู้เสนอโครงการยื่นคำขอต่อคณะอนุกรรมการช่วยเหลือ

หลักเกณฑ์และวิธีการให้การสนับสนุนให้กำหนดโดยระเบียบของคณะกรรมการ

มาตรา ๕๒ เมื่อคณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลืออนุมัติการสนับสนุนผู้เสนอโครงการแล้ว คณะอนุกรรมการที่ได้รับมอบหมายติดตามประเมินผลการดำเนินงานของผู้เสนอโครงการดังกล่าว และนำผลการประเมินมาประกอบการพิจารณาให้การสนับสนุนในครั้งต่อไป

หมวด ๘

การอุทธรณ์

มาตรา ๕๓ ให้คณะกรรมการแต่งตั้ง "คณะอนุกรรมการอุทธรณ์" อย่างน้อยหนึ่งคณะให้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาอุทธรณ์คำขอรับค่าใช้จ่ายในการเข้าถึงความยุติธรรมคำขอรับการประกันตัว คำขอรับความช่วยเหลือประชาชนในคดีอาญา คำขอรับความช่วยเหลือจากบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน และคำขอรับการสนับสนุนโครงการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน

คณะอนุกรรมการอุทธรณ์ต้องรายงานผลการพิจารณาให้ความช่วยเหลือต่อคณะกรรมการในทุกรอบสามเดือน

มาตรา ๕๔ ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือหรือคณะอนุกรรมการประจำจังหวัดที่ยื่นอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อคณะอนุกรรมการอุทธรณ์ภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับคำวินิจฉัย

หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาอุทธรณ์ของคณะอนุกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด ๙

การเงิน การบัญชี และการตรวจสอบ

มาตรา ๕๕ กองทุนต้องจัดให้มีระบบบัญชีที่เหมาะสมเพื่อบันทึกรายการทางบัญชีและแสดงผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของกองทุนโดยถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชีรวมทั้งต้องจัดให้มีการตรวจสอบภายในเป็นประจำตลอดจนรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

มาตรา ๕๖ ให้กองทุนยื่นรายงานแสดงการจัดการกองทุนต่อคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๕๗ ให้กองทุนจัดทำงบการเงินเพื่อแสดงผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของกองทุนเสนอผู้สอบบัญชีภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี

มาตรา ๕๘ ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือผู้สอบบัญชีที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินให้ความเห็นชอบเป็นผู้สอบบัญชีของกองทุน

มาตรา ๕๙ ให้ผู้สอบบัญชีทำรายงานการสอบบัญชีของกองทุนเสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีและให้ประกาศงบการเงินที่ผู้สอบบัญชีได้ตรวจสอบแล้วและรายงานการสอบบัญชีในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๖๐ ให้กองทุนจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรีสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเพื่อทราบภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับจากวันสิ้นปีบัญชี

รายงานตามวรรคหนึ่งต้องแสดงประมาณการการเงินที่จะขอให้รัฐบาลจัดสรรเพื่อการดำเนินงานของกองทุนในระยะเวลาสามปีนับจากวันเสนอรายงานผลงานของกองทุนในปีที่ล่วงมาแล้วพร้อมทั้งงบการเงินและรายงานของผู้สอบบัญชีด้วย

มาตรา ๖๑ การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจัดหาผลประโยชน์ของกองทุน ให้เป็นไปตามระเบียบที่กำหนดโดยคณะกรรมการ

มาตรา ๖๒ ให้จัดตั้ง “คณะกรรมการอิสระ” ทำหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินงานของกองทุนโดยมีองค์ประกอบคือ ประธานกรรมการอิสระ และกรรมการอิสระอีกไม่เกิน ๖ คน

ให้วุฒิสภาดำเนินการสรรหาประธานกรรมการอิสระ และกรรมการอิสระและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๓ คณะกรรมการอิสระมีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินงานของกองทุน คณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการ แล้วรายงานให้วุฒิสภาทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ให้สำนักงานทำหน้าที่ธุรการของคณะกรรมการอิสระ

ให้นำมาตรา ๑๙ มาตรา ๒๑ถึงมาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๕ มาใช้กับคณะกรรมการอิสระโดยอนุโลม

หมวด ๑๐

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๒๔ ให้โอนบรรดาเงินงบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิ และหนี้สินของกองทุนยุติธรรมในสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงยุติธรรม ตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยกองทุนยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๓ ไปเป็นของกองทุนยุติธรรมตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๕ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนยุติธรรมตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยกองทุนยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๓ ปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามพระราชบัญญัตินี้

ในวาระเริ่มแรกให้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ

มาตรา ๒๖ บรรดาระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีที่ออกตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยกองทุนยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติฉบับนี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ ที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ : -การเข้าถึงความยุติธรรมของคนในสังคมยังปรากฏความไม่เสมอภาคเพราะความแตกต่างทางเศรษฐกิจและการศึกษา การช่วยเหลือประชาชนในการเข้าถึงความยุติธรรมอย่างเสมอภาคในกฎหมายเป็นภารกิจที่สำคัญของรัฐที่รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นรัฐภาคี แต่เนื่องจาก การช่วยเหลือประชาชนในการเข้าถึงความยุติธรรมตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยกองทุนยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๓ ยังไม่สามารถช่วยเหลือผู้ไม่ได้รับความเป็นธรรมอย่างทั่วถึง เพราะงบประมาณที่จำกัด ขาดสถานะทางกฎหมายที่จะทำนิติกรรมสัญญา กระบวนการพิจารณาล่าช้า และขาดความเป็นอิสระ การพัฒนาระบบและวิธีการให้ความช่วยเหลือประชาชนในการถึงความยุติธรรมต้องทำโดยกฎหมายที่จัดตั้งกองทุนให้มีสถานะเป็นนิติบุคคลซึ่งจะนำรายได้จากแหล่งที่มาที่สอดคล้องกับภารกิจตามหลักการช่วยเหลือเกื้อกูลกันของคนในสังคม โดยกำหนดระบบและวิธีการช่วยเหลือประชาชนในการเข้าถึงความยุติธรรมอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้